

Oče mi je pa pravil, da je o njegovem času žito bolje uspevalo, kot v mojem, in da je bilo tudi zrnje večje. Morate vprašati mojega očeta.“

Dobili so starčka in ga pripeljali pred kralja. Mož je hodil lahko in brez bergelj, njegove oči so bile še bistre in govoril je razumljivo. Kralj pokaže starčku zrno; ta ga ogleduje od vseh strani in reče:

„Dolgo je že, zelo dolgo, odkar sem zadnjič videl tako zrnje.“ Nato odgrizne košček zrna, ga jame žvečiti in misli samprisebi: „To je tisto.“

„Povejte mi, očka, kje in kdaj je rastle tako zrnje? Ali ste ga katerikrat celo sami sejali ali kupovali?“

Starec odgovori: „V mojem času je povsod rastle tako zrnje in smo se samo z njim preživili.“

„Jaz bi rad vedel, ste li tako zrnje sami sejali ali kupovali?“

Starček se nasmeje in pravi: „V mojem času ni nikomur prišlo na um, da bi kruh prodajal ali kupoval, in denarja nismo poznali — a vsi smo imeli dosti kruha.“

„Na katerem polju ste sejali tako zrnje?“

„Moje polje je bila zemlja božja. Kjer sem oral, tam je bila moja zemlja. Kajti takrat so bila tla prosta. Moja lastnina je bilo moje delo.“

„Še to mi odgovorite“, pravi kralj, „kako je to mogoče, da je prej tako zrnje uspevalo, sedaj pa ne več? Kako je to, da hodi vaš unuk z dvema bergljama, vaš sin z eno, vi pa tako lahko in krepko stopate? Vaše oči so še tako bistre, imate še dobre zobe in vaš glas je še tako močan. Zakaj je vendar taka razlika med vami?“

„Zato je, zato, ker se ljudje ne živijo več s svojim lastnim delom in so drugdrugemu nevoščljivi. V mojem času smo živeli mnogo bolj bogaboječe. Pridelali smo vse sami in nismo hrepeneli po tujem blagu.“

Rus. nar. — Boleslav

15. Tovor.

Za Francozi sta prišla dva kmeta v Moskvo iskat bogastva. Eden je bil premeten, drugi pa omejen. Prišla sta skupaj na požarišče in sta našla obgorelo volno. Rekla sta: za domačo potrebo bo dobra. Zvezeta, kolikor sta mogla nesti, in odideta domov. Na ulici zagledata sukno. Premeteni kmet vrže volno v stran, zveže sukno, kolikor ga je mogel nesti, in ga zadene na pleča. Nespametni pa reče: „Čemu bi metal volno stran? Zvezana je dobro in se krepko drži na plečih.“ In ni vzel sukna. Gresta naprej in vidita: na ulici leži raztresena obleka. Umni kmet pusti sukno, zveže obleko in jo zadene na pleča. Nespametni pa reče: „Čemu bi metal volno stran? Zvezana je dobro in se krepko drži na plečih.“ Gresta dalje in zagledata srebrne posode. Umni pusti obleko in nabere srebra, kolikor ga je mogel; nespametni pa ni snel volne, ker je bila dobro zvezana in se je krepko držala pleč. Gresta naprej in zapazita zlato na poti. Umni pusti srebro in nabere zlata, a nespametni je zopet dejal: „Čemu snemati volno? Dobro je zvezana in se krepko drži na plečih.“ In gresta domov. Na potu ju ujame

dež in zmoči volno, da jo nespametni vrže proč in odide prazen domov. Umni pa prinese zlato in postane bogat.

L. N. Tolstoj.

16. Kmet in vrag.

Živel je некоč reven kmet, ki je znal silno močno pihati. Če mu je žena skuhala prevroč močnik, se je razjezil in je tako pihal, da je bil naenkrat ves močnik po mizi. Žena in otroci so preplašeni kričali, ker jim je razpihal vso južino. A njemu to še ni bilo dosti. Pihnil je še enkrat tako močno, da je zletela skleda po hiši ter se razletela.

Kadar je nesel popravljat lemež h kovaču, ni kovač nikdar gonil mehu, ampak kmet je pihal s tako močjo v žerjavico, da bi bilo kmalu odneslo žerjavico, lemež in kovača.

Za tega kmeta je zvedel tudi vrag. Odpravi se iz pekla k njemu, da bi ga — poizkusil, kdo bo bolj pihal. Ko vrag kmetu to naznani, je bil kmet zadovoljen, a samo pod tem pogojem, da se bosta šla skušat za plačilo.

Vrag takoj zastavi mošnjo zlata. Kmet pa sebe in otroke.

Gresta torej na skedenj, zamašita vse špranje in luknje ter se začneta pričkat, kdo bo prvi začel. Dolgo je trajalo. Nobeden ni hotel prvi.

Končno vendar vrag odjenja in začne tako močno pihati, da je kmeta odnesel veter pod streho. Vrag ga vpraša, kaj dela pod streho. Kmet se hitro odreže: „Tukaj-le mašim špranje, da te ne bo odneslo, ko bom začel pihati jaz.“

Vrag pomisli, se prestraši in zbeži v pekel.

Premeteni kmet pa vzame mošnjo zlata in se zahvali Bogu, da ga je rešil s tako pametno mislijo iz zadrege.

Nar. prav. — Osojski.

17. Medved in buče.

Medved je hodil po gozdu med mogočnim stoletnim drevjem in iztikal za plenom. Pritikal je glavo k zemlji in jo zopet dvigal. Nekaj je zasledil — buče so nekje. Jel je koračiti dalje, a vedno hitreje, ker mu je bil izvrsten nos porok, da ne izgreši zaželjenega plena.

Obstane blizu orjaškega drevesa. Oči se mu živo posvetijo in se poželjivo vpro v deblo, ki je imelo malo odprtino, skozi katero so se pridno vrstile trudoljubne buče. Nekaj časa stoji kakor pribit; nato pa se počasi bliža svojemu cilju in mrmra dobrovoljno: „Danes sem jo pa iztaknil! To bode sladčica!“

Oblastno se vstopi pred votlo drevo. Tedaj pa začne z osornim glasom: „Ve, buče, ste tatice! Nabirate mёд po mojem gozdu in po mojih cveticah, pa me niti ne vprašate, če smete. Odračunite mi takoj dolžno desetino, sicer vas zmastim z medom vred!“